

# **ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ**

*Розробник - Кузенко У.І.*

**Змістовний модуль 1. Загальні положення про права людини.  
Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини, захист прав людини в рамках Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.**

## **ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ**

Підходи до класифікації прав в свобод людини і громадянина. Поняття прав і свобод. Права людини і права громадянина. Класифікація права людини за періодами їх виникнення. Класифікація прав людини за сферою їх існування. Особисті (громадянські) права. Політичні права. Економічні права. Соціальні права. Культурні права. Класифікація прав за можливістю обмеження. Абсолютні права. Відносні права. Класифікація прав за способом реалізації. Колективні та індивідуальні права.

## **ТЕМА 2. ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ ООН**

Статут ООН, Загальна декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р., Рада ООН з прав людин. Верховний Комісар ООН з прав людини . Процедура 1235 . Процедура 1503. Комітет із прав людини. Комітет із економічних, соціальних та культурних прав. Комітет із ліквідації дискримінації щодо жінок . Комітет із прав дитини. Комітет проти катувань. Комітет із ліквідації расової дискримінації. Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН)

## **ТЕМА 3. ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЄВРОПІ**

Діяльність статутних органів Ради Європи в ділянці захисту прав людини. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р.. Європейський суд із прав людини: юрисдикція та процедура звернення. Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні . Європейська соціальна хартія (переглянута). Комітет Ради Європи проти катувань. Діяльність ОБСЄ в ділянці захисту прав людини («Московський

механізм», Бюро з прав людини та демократичних інститутів, Комісар у справах національних меншин) .

#### **ТЕМА 4. РЕГІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Поняття і зміст Африканської системи захисту прав людини. Історія розвитку Африканської системи захисту прав людини. Африканська хартія прав людини і народів. Банжувська хартія. Організація африканської єдності. Африканський союз.

Поняття і зміст Американської системи захисту прав людини. Історія розвитку Міжамериканської системи захисту прав людини. Американська конвенція прав людини. Організація американських держав. Американський суд з прав людини.

Поняття і зміст Міжарабської системи захисту прав людини. Історія розвитку Міжарабської системи захисту прав людини. Арабська хартія прав людини. Ліга арабських держав. Арабський суд з прав людини. Захист прав людини в рамках АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії).

#### **ТЕМА 5. ПРАВО НА ЖИТТЯ**

Поняття особистих (громадянських) прав. Право на життя. Початок життя. Обсяг та складові права на життя. Момент закінчення життя. Штучне переривання вагітності у контексті права на життя. Евтаназія у контексті права на життя. Позитивні зобов'язання держави щодо права на життя. Негативні зобов'язання держави щодо права на життя. Можливі випадки обмеження права на життя. Справа Макканн та інші проти Сполученого Королівства. Справа Едвардс проти Сполученого Королівства. Справа Ламбер проти Франції. Справа Прітті проти Сполученого Королівства.

#### **ТЕМА 6. ЗАБОРОНА КАТУВАНЬ, НЕЛЮДСЬКИХ АБО ТАКИХ, ЩО ПРИНИЖУЮТЬ ГІДНІСТЬ, ВИДІВ ПОВОДЖЕННЯ ЧИ ПОКАРАННЯ**

Обсяг та складові заборони катувань , нелюдських або таких , що принижують гідність, видів поведження чи покарання. Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що 58 принижують гідність, видів поведження чи покарання (справа

Сьорінг проти Сполученого Королівства 1989 р.). Зобов'язання держави щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання

## **ТЕМА 7. ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНІСТЬ**

Поняття та зміст права на свободу та особисту недоторканість. Можливі випадки і умови обмеження права на свободу та особисту недоторканість. Позитивні та негативні зобов'язання держави щодо права на свободу та особисту недоторканість. Справа Харченко проти України. Справа Гуццарді проти Італії. Справа Амуур проти Франції. Справа Вітольд Литва проти Польщі. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу та особисту недоторканість (справа Харченко проти України 2011 р.)

**Змістовний модуль 2. Загальна характеристика права на повагу до приватного й сімейного життя, житла, право на свободу думки, совісті та релігії, право на власність та інші. Справи Європейського суду з прав людини.**

## **ТЕМА 8. ПРАВО НА ПОВАГУ ДО ПРИВАТНОГО Й СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ, ЖИТЛА ТА КОРЕСПОНДЕНЦІЇ**

Обсяг та складові права на повагу до приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції. Зобов'язання держави щодо права на повагу до приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на повагу до приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції (справа Класс та інші проти Німеччини 1978р.).

## **ТЕМА 9. СВОБОДА ДУМКИ СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ**

Поняття свободи віросповідання. Поняття свободи совісті. Обсяг та складові права на свободу думки, совісті та релігії. Свобода вираження поглядів. Позитивні та негативні зобов'язання держави щодо свободи совісті та релігії. Позитивні та негативні зобов'язання держави щодо свободи

вираження поглядів. Справа Коккінакіс проти Греції. Справа Лінгенс проти Австрії.

## **ТЕМА 10. СВОБОДА ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ**

Обсяг та складові права на свободу вираження поглядів . Обсяг та складові права на свободу вираження поглядів. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу вираження поглядів (справа Лінгенс проти Австрії 1986р.)

## **ТЕМА 11. СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБЄДНАННЯ**

Поняття свободи віросповідання. Поняття свободи совісті. Обсяг та складові права на свободу думки, совісті та релігії. Свобода вираження поглядів. Позитивні та негативні зобов'язання держави щодо свободи совісті та релігії. Позитивні та негативні зобов'язання держави щодо свободи вираження поглядів. Справа Коккінакіс проти Греції. Справа Лінгенс проти Австрії.

## **ТЕМА 12. ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ ТА ЗАБОРОНА ДИСКРИМІНАЦІЇ**

Обсяг та складові права на власність. Зобов'язання держави щодо права на власність . Практика Європейського суду з прав людини щодо права на власність (справа Луїзиду проти Туреччини 1996р.) Обсяг та складові заборони дискримінації. Зобов'язання держави щодо заборони дискримінації . Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони дискримінації (справа Маркс проти Бельгії 1979 р.)

## **ТЕМА 13. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ**

Загальні засади обмеження прав і свобод людини. Межі реалізації прав і свобод людини. Мета обмеження прав і свобод людини. Підстави та порядок обмеження прав і свобод людини. Цілі обмеження прав та свобод людини. Обмеження прав людини з метою забезпечення національної безпеки, громадського порядку, здоров'я населення, екологічного благополуччя та громадської моралі. Механізм обмеження прав людини в

умовах воєнного стану. Правовий режим воєнного стану. Порядок введення та скасування воєнного стану. Гарантії прав і свобод людини в умовах воєнного стану. Відповідальність за порушення прав людини в умовах воєнного стану. Механізм обмеження прав людини в умовах надзвичайного стану. Правовий режим надзвичайного стану. Порядок введення та скасування надзвичайного стану. Відповідальність за порушення прав людини в умовах надзвичайного стану. Мета, підстави та механізм обмеження прав іноземців і осіб без громадянства, що перебувають на території України. Особливості механізму обмеження окремих видів прав і свобод людини. Обмеження свободи слова, таємниці приватного життя, свободи пересування та виборчих прав.

#### **ТЕМА 14. ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД**

Обсяг та складові права на справедливий суд та на дієвий (ефективний) засіб юридичного захисту . Зобов'язання держави щодо права на справедливим суд та на дієвий (ефективний) засіб юридичного захисту . Практика Європейського суду з прав людини щодо права на справедливий суд та на дієвий (ефективний засіб юридичного захисту (справа Олександр Волков проти України 2013 р. і справа Бурмич та інші проти України 2017р.).

#### **ТЕМА 15. МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ТА ГРУП ОСІБ**

Захист прав осіб, що належать до національних та мовних меншин. Захист прав корінних народів. Захист прав жінок. Захист прав дітей. Захист прав осіб із інвалідністю. Захист прав мігрантів, що працюють. Захист прав біженців та внутрішньо переміщених осіб. Захист прав ув'язнених осіб та осіб, які перебувають у місцях несвободи. Захист прав пацієнтів.